

Dr Karolina Magdalena Pawlak
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu
Wydział Ekonomiczno-Społeczny
Katedra Ekonomii i Polityki Gospodarczej w Agrobiznesie

Autoreferat przedstawiający opis dorobku i osiągnięć naukowych
dr Karoliny Magdaleny Pawlak

Poznań 2013

Paf

Spis treści

1. Dane podstawowe	3
2. Posiadane dyplomy i stopnie naukowe	3
3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych	4
4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.)	4
4.1. Tytuł osiągnięcia naukowego	4
4.2. Charakterystyka osiągnięcia naukowego	6
5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych	17
5.1. Publikacje naukowe	17
5.2. Uczestnictwo w projektach i sieciach badawczych	21
5.3. Staże i stypendia naukowe, szkolenia	22
5.4. Nagrody za działalność naukową	23
5.5. Czynny udział w konferencjach naukowych	24
5.6. Pozostała działalność	31

raf

1. Dane podstawowe

Imię i nazwisko: Karolina Magdalena Pawlak
Miejsce pracy: Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu
Wydział Ekonomiczno-Społeczny
Katedra Ekonomii i Polityki Gospodarczej w Agrobiznesie
Ul. Wojska Polskiego 28
60-637 Poznań

2. Posiadane dyplomy i stopnie naukowe

1998-2003 Studia magisterskie; Akademia Rolnicza w Poznaniu (obecnie Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu), kierunek: Ekonomia, specjalność: Ekonomia gospodarki żywnościowej; studia ukończone z wynikiem bardzo dobrym i wyróżnieniem medalem „Za osiągnięcia w studiach”

2003-2007 Studia doktoranckie; Akademia Rolnicza w Poznaniu (obecnie Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu)

2007 Stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii; Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Wydział Ekonomiczno-Rolniczy (obecnie Wydział Nauk Ekonomicznych); Rozprawa doktorska pt. „Konkurencyjność polskiego sektora rolno-spożywczego w handlu z krajami Unii Europejskiej”; wyróżnienie Rady Wydziału Ekonomiczno-Rolniczego SGGW; nagroda indywidualna II stopnia JM Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu za wyróżniającą się rozprawę doktorską (praca uznana za najlepszą pracę doktorską zrealizowaną w 2007 roku w Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu)

Paf

3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

III 2007 – IX 2007	asystent; Katedra Ekonomii i Polityki Gospodarczej w Agrobiznesie, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu
X 2007 - ...	adiunkt; Katedra Ekonomii i Polityki Gospodarczej w Agrobiznesie, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.)

4.1. Tytuł osiągnięcia naukowego

Moje zainteresowania naukowo-badawcze koncentrują się w **obszarze ekonomii międzynarodowej**, wokół problematyki **handlu i konkurencyjności międzynarodowej sektora rolno-spożywczego Polski i pozostałych krajów Unii Europejskiej**. Termin „konkurencyjność” należy do grupy kategorii powszechnie i często stosowanych, zarówno w obszarze teorii, praktyki, jak i metodologii badań ekonomicznych, ale jednocześnie pozostaje jednym z pojęć najbardziej niejednoznacznie zdefiniowanych i wieloaspektowych. Najczęściej jednak **konkurencyjność jest odnoszona do rynku międzynarodowego, a więc do gospodarki otwartej, uczestniczącej w międzynarodowym podziale pracy**. Zakładając, że konkurencyjność przejawia się i jest oceniana wyłącznie na rynkach zagranicznych, najbardziej popularnym i **rozwinętym kierunkiem badań nad konkurencyjnością stał się nurt wywodzący się z teorii handlu międzynarodowego**. Korzenie handlowego nurtu badań nad konkurencyjnością sięgają klasycznych teorii handlu międzynarodowego – Smithowskiej teorii przewag absolutnych, Ricardiańskiej teorii przewag komparatywnych, a następnie czerpią z dorobku teorii neoklasycznych (teoria obfitości zasobów Heckschera-Ohlina-Samuelsona) i współczesnych (m.in. z teorii cyklu życia produktu Vernona, teorii podobieństwa preferencji Lindera czy teorii korzyści skali Krugmana). We wszystkich tych teoriach szukano bowiem odpowiedzi na pytanie, co jest źródłem przewagi jednej gospodarki nad drugą. Podjęte przeze mnie **badania mieszczą się zarówno w nurcie współczesnej teorii handlu międzynarodowego, jak i teorii konkurencyjności międzynarodowej**.

Zwiększenie poziomu międzynarodowej konkurencyjności gospodarki jest obecnie jednym z najważniejszych wyzwań rozwojowych dla wielu krajów, a od opublikowania w 2000 roku Strategii Lizbońskiej – **priorytetowym obszarem polityki gospodarczej UE**. Warunkiem koniecznym aktywnego uczestnictwa poszczególnych krajów UE w handlu

międzynarodowym jest zdolność ich gospodarek, w tym sektora rolno-spożywczego, do sprostanania dynamicznie zmieniającym się wymogom konkurencji zarówno na Jednolitym Rynku Europejskim, jak i rynku światowym.

Problematyka konkurencyjności unijnego sektora rolno-spożywczego na rynkach zagranicznych jest często przedmiotem zainteresowania ekonomistów, szczególnie w kontekście rozszerzeń Wspólnoty w 2004 i 2007 roku, zaostrzającej się presji konkurencyjnej ze strony krajów rozwijających się (o niższych kosztach wytwarzania i dysponujących przewagami z tytułu renty położenia), a także zwiększającego się znaczenia państw Azji Wschodniej i Ameryki Południowej na rynku światowym oraz przewidywanej liberalizacji handlu rolnego na forum WTO. **Wzmoczone badania nad konkurencyjnością przedsiębiorstw, sektorów, regionów czy gospodarek narodowych są więc nierozdzielnie związane z postępującymi procesami integracyjnymi i globalizacyjnymi,** które wymuszają identyfikowanie i pomiar czynników implikujących poziom konkurencyjności podmiotów operujących na rynkach międzynarodowych. W związku z powyższym, na uwagę zasługują nie tylko **teoretyczne aspekty rozwoju wymiany międzynarodowej i kształtowania międzynarodowej konkurencyjności gospodarek narodowych i ich sektorów, ale również analizy empiryczne i próby projekcji potencjalnej konkurencyjności w przyszłości.**

Wolumen obrotów handlowych jako rezultat działań konkurencyjnych kształtowany jest pod wpływem czynników o charakterze wewnętrznym i zewnętrznym, ujawniających się tak po stronie podażowej, jak i popytowej. **W analizach sektora rolno-spożywczego krajów UE brak jest jak dotąd kompleksowego ujęcia determinantów konkurencyjności tego działu gospodarki narodowej oraz prób pozycjonowania poszczególnych państw Wspólnoty pod względem posiadanego potencjału konkurencyjnego i wyników konkurowania.** Na uwagę zasługuje tutaj między innymi kwestia przewag komparatywnych sektora rolno-żywnościowego oraz roli procesów dalszej liberalizacji światowego handlu rolnego w kształtowaniu zdolności konkurencyjnej krajów UE na rynku regionalnym i światowym. W pierwszym przypadku **podstawowym problemem badawczym** jest dobór odpowiednich narzędzi (wskaźników) do pomiaru potencjału konkurencyjnego rolnictwa i przemysłu spożywczego, w drugim – konieczność zastosowania zaawansowanych modeli symulacyjnych, umożliwiających wykonanie projekcji *ex ante*. Analiza potencjalnej konkurencyjności w przyszłości, w warunkach symulowanych, pozwala zaś sformułować **zalecenia dla polityki gospodarczej,** w tym dla polityki rolnej, mające na celu stosowną reorientację kierunków produkcji i eksportu państw UE, tak aby możliwie najpełniej

zniwelować ewentualne ujemne skutki postępującej liberalizacji wymiany handlowej. Jest to szczególnie ważne w sytuacji, gdy wdrożenie nowego porozumienia rolnego zawartego na forum Światowej Organizacji Handlu (WTO), zwiększając intensywność konkurencji, może spowodować utratę części rynków przez kraje Wspólnoty i pogorszenie jej pozycji konkurencyjnej.

Mając na uwadze powyższe, podjęto badania, których rezultaty opublikowano w formie rozprawy naukowej pt.: „*Międzynarodowa zdolność konkurencyjna sektora rolno-spożywczego krajów Unii Europejskiej*” (Rozprawy Naukowe nr 448, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Poznań, ISSN 1896-1894, ISBN 978-83-7160-691-5, ss. 491), którą wskazuję jako osiągnięcie naukowe zgodne z art. 16 ust. 2 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Ponadto, z problematyką handlu międzynarodowego artykułami rolno-spożywczymi oraz konkurencyjności produktów rolno-spożywczych na rynkach regionalnych i światowych związane są także inne publikacje naukowe mojego autorstwa, wskazane w punkcie 5.1 autoreferatu.

4.2. Charakterystyka osiągnięcia naukowego

Głównym celem zrealizowanych badań było zidentyfikowanie międzynarodowej zdolności konkurencyjnej sektora rolno-spożywczego krajów UE. W toku badań odwołano się do teorii konkurencyjności międzynarodowej i wymiany międzynarodowej. Dla realizacji celu głównego sformułowano siedem **zadań badawczych**:

- usystematyzowanie dotychczasowego dorobku w zakresie teoretycznych koncepcji i determinantów konkurencyjności międzynarodowej oraz identyfikacja pojęć i uwarunkowań konkurencyjności istotnych w badaniach sektora rolno-spożywczego,
- dokonanie kompleksowego przeglądu metod pomiaru konkurencyjności w wymianie międzynarodowej, ze szczególnym uwzględnieniem metod *ex ante*, w tym modeli równowagi cząstkowej i ogólnej,
- omówienie czynników kształtujących kierunki i strukturę handlu rolnego Unii Europejskiej,
- zidentyfikowanie potencjału konkurencyjnego sektora rolno-spożywczego krajów UE oraz stworzenia na tej podstawie ich typologii,

- określenie wielkości, struktury geograficznej i towarowej handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi krajów UE,
- zdiagnozowanie przewag konkurencyjnych *ex post* sektora rolno-spożywczego krajów Unii Europejskiej w handlu wewnątrzspółnotowym,
- projekcja efektów potencjalnej liberalizacji światowego handlu rolnego dla sektora rolno-spożywczego krajów Unii Europejskiej z wykorzystaniem zaadaptowanego na cele badania modelu równowagi ogólnej *Global Trade Analysis Project* (GTAP).

Postawiono hipotezę, że *międzynarodowa zdolność konkurencyjna sektora rolno-spożywczego jest wypadkową jego potencjału konkurencyjnego, determinowanego głównie wielkością i efektywnością wykorzystania posiadanych zasobów produkcyjnych oraz zagranicznej i międzynarodowej polityki ekonomicznej.*

W rozdziale pierwszym skupiono się na pojęciu konkurencyjności międzynarodowej. Określono jej genezę i istotę oraz objaśniono podstawowe kategorie pojęciowe charakteryzujące różne aspekty konkurencyjności. Odniesiono się do teorii wymiany międzynarodowej, z której między innymi wywodzi się teoria konkurencyjności. Ponadto, wskazano determinanty międzynarodowej pozycji i zdolności konkurencyjnej, ze szczególną uwagą traktując te, które bezpośrednio kształtują przewagi konkurencyjne sektora rolno-spożywczego.

Zaprezentowane w rozprawie **konceptyje ujmowania istoty konkurencyjności** wskazują na brak jednoznaczności pojęciowej w tym zakresie, co świadczy o wieloaspektowości rozważanego zjawiska. Na podstawie syntetycznego przeglądu definicji można stwierdzić, że konkurencyjna gospodarka to taka, w której nie występuje deficyt obrotów handlowych i rośnie poziom życia mieszkańców, a poziom konkurencyjności wyznaczają nie tylko przewagi kosztowo-cenowe, ale również technologiczne. W analizach konkurencyjności sektora rolno-spożywczego szczególnie przydatne jest jednak **podejście związane z nurtem teorii handlu międzynarodowego**, odwołujące się do konkurencyjności jako zdolności skutecznej sprzedaży wytwarzanych produktów na rynkach międzynarodowych, a tym samym utrzymania lub powiększania udziałów rynkowych. Ponadto, należy zwrócić uwagę, że dynamika zmian zachodzących w gospodarce światowej przyczynia się do ciągłego poszerzania zestawu czynników istotnych dla konkurencyjności. W związku z tym, słuszne i racjonalne jest **dynamizowanie badań** i rozpatrywanie konkurencyjności nie tylko jako osiągniętego w danym momencie czasowym stanu, ale w

długim okresie od strony jej licznych uwarunkowań, uwzględniając potencjalną konkurencyjność w przyszłości.

Rozpatrując źródła korzyści z handlu w neoklasycznych i współczesnych teoriach handlu międzynarodowego, można uznać, że jak dotąd, **nie powstała jedna, zwarta teoria handlu międzynarodowego, która w sposób kompleksowy wyjaśniałaby kształtowanie się kierunków i struktury wymiany międzynarodowej.** Wśród teorii współczesnych nie pojawiły się przełomowe koncepcje na miarę teorii klasycznych, a ich autorzy, wskazując na coraz to nowsze przesłanki rozwoju handlu międzynarodowego i korzyści z nim związane, często odwoływali się w swoich rozważaniach do fundamentalnych, dla uzasadnienia przyczyn i skutków wymiany międzynarodowej, teorii przewag komparatywnych i obfitości zasobów. Godna uwagi jest kwestia **znaczenia teorii handlu międzynarodowego w wyjaśnianiu międzynarodowych obrotów rolnych.** Współcześnie, znacząca część wymiany produktów rolno-żywnościowych realizowana jest bowiem przez kraje o podobnym poziomie rozwoju gospodarczego oraz zbliżonym wyposażeniu w czynniki wytwórcze. Zwiększa się przy tym znaczenie handlu artykułami przetworzonymi, a więc zróżnicowanymi, kosztem wymiany surowców rolnych, ale jest on zdominowany przez niewielką liczbę krajów, a realizowany pomiędzy państwami rozwiniętymi ma w dużej mierze charakter wewnątrzgałęziowy. Można również zauważyć, że zwiększa się stopień koncentracji sektora rolno-spożywczego największych w skali świata eksporterów żywności. Wobec powyższego można stwierdzić, że **neoklasyczna teoria obfitości zasobów Heckschera-Ohlina-Samuelsona, choć użyteczna, nie zawsze jest w stanie objaśnić jakie czynniki w istocie kształtują strukturę i kierunki współczesnego handlu rolnego.** Jednocześnie **coraz większego znaczenia nabierają w odniesieniu do sektora rolno-spożywczego nowe teorie rozwoju wymiany handlowej,** ujmujące takie jej determinanty, jak zmiany wyposażenia w czynniki produkcji i efektywności wytwarzania w poszczególnych krajach oraz pomiędzy nimi, wzrost dochodów *per capita*, koszty transportu, polityka ekonomiczna państwa ze szczególnym uwzględnieniem polityki handlowej, możliwość osiągnięcia korzyści skali produkcji i zbytu, czy wreszcie postęp techniczny, wpływający na stopień dywersyfikacji produktów i jego zróżnicowanie w przekroju międzynarodowym.

Mimo różnic poglądów na temat wagi poszczególnych determinantów konkurencyjności międzynarodowej, **w wielu klasyfikacjach wyznaczników konkurencyjności podkreśla się znaczenie międzynarodowych stosunków handlowych, umiędzynarodowienia gospodarki oraz międzynarodowego otoczenia ekonomicznego,** czyli – ogólnie rzecz biorąc – wymiany międzynarodowej i handlu zagranicznego. Ponadto,

można zauważyć, że konkurencyjność nie ogranicza się jedynie do rywalizacji cenowo-kosztowej. Znacznie większą rolę zaczynają odgrywać elementy jakościowe związane z podnoszeniem jakości produktów, dodawaniem do nich nowych cech, doskonaleniem technologii produkcji, czy zwiększaniem wydajności produkcji. Do postępu tych procesów, a tym samym do uzyskania przewagi konkurencyjnej w dużym stopniu może przyczynić się sprzyjające otoczenie krajowe i odpowiednio formułowana polityka państwa. Można stwierdzić, że wraz ze zmianą charakteru konkurencji obserwuje się ewolucję od twardych do miękkich czynników konkurencyjności i przeniesienie punktu ciężkości z tradycyjnych czynników produkcji na unikatowe, wykreowane przez człowieka. Oznacza to, że obecnie konkurencyjność nie jest zarezerwowana wyłącznie dla państw o znaczącym potencjale ilościowym zasobów. Każdy kraj (region lub przedsiębiorstwo) sam buduje, a następnie musi utrzymać i rozwijać przewagę konkurencyjną, przede wszystkim wdrażając nowe technologie, rozwijając inwestycje, promując edukację, czy prowadząc politykę pozwalającą podmiotom gospodarczym działać efektywnie.

Uzupełniając powyższe rozważania, **w rozdziale drugim** rozprawy omówiono metody pomiaru konkurencyjności międzynarodowej znajdujące zastosowanie w badaniach sektora rolno-żywnościowego. W badaniach empirycznych, **ze względu na możliwość formułowania wniosków dotyczących przyszłości, zaproponowano podejście metodyczne, polegające na zastosowaniu w ocenie międzynarodowej zdolności konkurencyjnej sektora rolno-spożywczego krajów Unii Europejskiej zarówno wyselekcjonowanych metod *ex post*, jak również analizy scenariuszowej *ex ante* z wykorzystaniem matematycznego modelu równowagi ogólnej *Global Trade Analysis Project (GTAP)***. Poza tym, równoległe stosowanie metod z obu grup pozwala przeprowadzić bardziej obiektywne i wszechstronne wnioskowanie, niż w przypadku wykorzystania tylko mierników konstruowanych w odniesieniu do przeszłości. Warto dodać, że na świecie modele równowagi ogólnej są powszechnie wykorzystywane dla celów poznawczych i celów polityki gospodarczej od lat dziewięćdziesiątych XX wieku, natomiast **w Polsce w dalszym ciągu są one wykorzystywane przez nieliczne ośrodki i zespoły badawcze.**

Odwołując się do sfery instytucjonalnych uwarunkowań międzynarodowej pozycji konkurencyjnej, **rozdział trzeci** książki poświęcono uwarunkowaniom handlu produktami rolno-spożywczymi Unii Europejskiej, koncentrując się przede wszystkim na polityce handlowej UE oraz analizie procesów multilateralizmu i regionalizmu, jako dwóch ścierających się tendencji kształtujących współczesną zagraniczną i międzynarodową politykę ekonomiczną. Reguły JRE i zasady WPH zapewniają wszystkim eksporterom z terenu

Wspólnoty jednakowe warunki udziału w handlu międzynarodowym, identyczny poziom ochrony celnej oraz możliwości korzystania z instrumentów wsparcia eksportu. O ile dla wszystkich podmiotów pochodzących z terenu UE, zarówno w wymianie wewnątrzspółnotowej, jak i w handlu z krajami trzecimi, warunki konkurencji są równe, o tyle system wsparcia eksportu i wysoki poziom ochrony rynku wewnętrznego Wspólnoty przez wiele krajów rozwijających się jest uznawany za przejaw dyskryminacji, a kwestia skali potencjalnej redukcji instrumentów protekcji zakłócających handel jest przedmiotem sporów na forum WTO. Pod auspicjami WTO trwa obecnie dziewiąta runda negocjacyjna mająca doprowadzić do kolejnej redukcji taryf celnych i innych instrumentów ograniczających światową wymianę handlową. Przypuszczając, że **implementacja nowego porozumienia liberalizującego światową wymianę rolną może spowodować utratę części rynków przez kraje Wspólnoty i pogorszenie jej pozycji konkurencyjnej**, w badaniach podjęto się próby oceny skutków potencjalnej liberalizacji światowego handlu rolnego dla sektora rolno-spożywczego krajów Unii Europejskiej w warunkach równowagi ogólnej. Ponadto, rozważano problem regionalnej liberalizacji handlu rolnego, która, mimo że uwalnia handel na mniejszą skalę i oferuje mniejsze korzyści producentom określonych dóbr, w sektorze rolno-spożywczym okazuje się być skutecznym instrumentem liberalizacji handlu i alternatywą wobec liberalizacji multilateralnej.

W **rozdziale czwartym** rozprawy zidentyfikowano potencjał konkurencyjny sektora rolno-spożywczego państw UE, a w **rozdziale piątym**, przez pryzmat wolumenu realizowanych obrotów handlowych, przedstawiono rezultaty ich działań konkurencyjnych. W **rozdziale szóstym** przeprowadzono wskaźnikową ocenę pozycji konkurencyjnej *ex post* sektora rolno-spożywczego krajów UE w handlu wewnątrzspółnotowym oraz zamieszczono rezultaty projekcji wykonanych przy użyciu modelu równowagi ogólnej *Global Trade Analysis Project*, dotyczących skutków potencjalnej liberalizacji światowego handlu rolnego dla sektora rolno-spożywczego państw UE i jego pozycji konkurencyjnej. Przeprowadzone analizy empiryczne pozwoliły na sformułowanie kilku **konkluzji**:

1. **Więszym potencjałem konkurencyjnym sektora rolnego, mierzonym wielkością i efektywnością wykorzystania zasobów czynników produkcji charakteryzują się stare państwa członkowskie UE (UE-15).** Wadliwość relacji między czynnikami produkcji oraz niższa produktywność ziemi i pracy w wielu państwach Europy Środkowej i Wschodniej nie podważa jednak faktu, że bazując na zasobach naturalnych, obfitych nakładach pracy i możliwie dużych strumieniach środków inwestycyjnych i obrotowych zasilających proces produkcji,

rolnictwo tego regionu wykreaowało znaczący potencjał wytwórczy, który odpowiednio alokowany i wsparty przewagami cenowymi może być skutecznie wykorzystany w celu wzmocnienia przewag konkurencyjnych na rynku regionalnym i światowym. **Zasadniczą kwestią dla zwiększenia efektywności gospodarowania i poprawy konkurencyjności sektora rolnego tej grupy krajów jest jednak wzrost wolumenu produkcji, któremu często powinien towarzyszyć spadek zatrudnienia w rolnictwie;**

2. **Państwa UE-15, z wyjątkiem Grecji, są bardziej konkurencyjne niż kraje UE-12 pod względem struktury obszarowej gospodarstw rolnych.** Państwa z regionu Europy Środkowej i Wschodniej, mimo obserwowanych – korzystnych, ale powolnych – przemian strukturalnych dzieli od nich nadal znaczący dystans. Duża część użytków rolnych znajduje się w tych krajach w gospodarstwach małych i niepowiązanych z rynkiem, co ogranicza wzrost produktywności podstawowych czynników produkcji oraz rodzi problemy dochodowe gospodarstw rolnych w skali mikro;
3. **W krajach UE-12 produkcja roślinna i zwierzęca jest bardziej rozdrobniona niż w państwach UE-15.** Taki stan rzeczy w dużej mierze determinuje niższą efektywność całej produkcji i bezpośrednio wpływa na wydajność pracy. Uniemożliwia też osiągnięcie korzyści skali produkcji i zbytu na JRE oraz ujemnie oddziałuje na konkurencyjność zasobową sektora rolnego krajów UE-12, mimo nierzadko znacznego potencjału produkcyjnego. Dlatego też, **dla wzmocnienia pozycji konkurencyjnej rolnictwa nowych krajów członkowskich Wspólnoty za konieczne należy uznać przemiany w zakresie struktur agrarnych i wytwórczych, polegające na racjonalnej koncentracji obszarowej gospodarstw oraz zwiększaniu uzasadnionej ekonomicznie i środowiskowo specjalizacji produkcji;**
4. **Silniejszą pozycją konkurencyjną determinowaną zarówno większym potencjałem, jak i efektywnością gospodarowania odznacza się przemysł spożywczy krajów UE-15.** Nowe państwa członkowskie UE brak przewag wydajnościowych rekompensują jednak niższymi kosztami użycia czynników produkcji, w tym zwykle kilkakrotnie mniejszą opłatą pracy, oraz niższymi marżami przetwórczymi, co pozwala im uzyskać przewagi typu kosztowo-cenowego;

5. **Przewagi konkurencyjne generowane w handlu wewnątrzspółnotowym przez państwa UE-12 wynikają nie tyle z efektywności produkcji, co z przewag cenowych,** które co prawda na skutek wdrożenia mechanizmów WPR i konwergencji cen po akcesji tych państw do Wspólnoty zmniejszyły się, ale nadal istnieją. **Bez postępującej koncentracji produkcji i przetwórstwa oraz wzrostu efektywności wykorzystania potencjału konkurencyjnego przemysłu rolno-spożywczego wzmocnienie przewag konkurencyjnych posiadanych przez nowe kraje członkowskie Wspólnoty nie będzie jednak możliwe.** Należy też wziąć pod uwagę, że znaczne uzależnienie wysokości przewag cenowych od poziomu wzajemnych kursów wymiennych walut narodowych poszczególnych państw i euro powinno wymusić na producentach żywności w regionie Europy Środkowo-Wschodniej większą aktywność w poszukiwaniu pozacenowych determinantów ich pozycji konkurencyjnej na JRE;
6. **Wolumen obrotów handlowych w sektorze rolno-spożywczym krajów UE kształtuje się pod wpływem czynników zasobowych, w tym przede wszystkim uzbrojenia aktywnego czynnika praca w pozostałe czynniki wytwórcze, tj. kapitał i ziemię, a ponadto uwarunkowań makroekonomicznych o charakterze koniunkturalnym, politycznym i instytucjonalnym,** do których można zaliczyć między innymi kształtowanie się popytu, podaży i cen na rynkach krajowych i międzynarodowych, wzajemne relacje wymienne euro wobec walut partnerów handlowych Wspólnoty, reformy Wspólnej Polityki Rolnej i polityki handlowej UE. Wśród tych ostatnich można wymienić obniżenie wewnętrznego wsparcia cenowego, stawek refundacji eksportowych i taryf celnych w handlu z krajami trzecimi, modulację i wprowadzenie płatności decoupled, odejście od wymogu obowiązkowego odłogowania gruntów ornych oraz zwiększenie dostępu do JRE dla krajów najmniej rozwiniętych, co może skutkować trwałym przejściem Wspólnoty do pozycji importera netto artykułów rolnych, zwłaszcza w obliczu ewentualnej liberalizacji handlu rolnego na forum WTO. Należy też podkreślić, że wartość obrotów rolnych UE zwiększa się wraz z udziałem w nich produktów przetworzonych, o wysokiej wartości dodanej, rosnącym w ślad za indywidualnymi dochodami rozporządzalnymi ludności;
7. UE jest ważnym partnerem eksportowym i importowym dla wielu krajów – prowadzi intensywną wymianę handlową z państwami NAFTA, WNP, a także MERCOSUR i AKP – ale przede wszystkim jest silnie związana handlowo we

własnym obszarze geograficznym. **O ile wymiana handlowa z krajami trzecimi znajduje uzasadnienie w komplementarności ofert handlowych tych państw i UE oraz tradycji kontaktów handlowych, rozwijanych początkowo w ramach systemów kolonialnych, a obecnie na zasadzie udzielonych tym państwom preferencji handlowych, o tyle dominacja handlu wewnątrzspółnotowego wynika wprost z mechanizmów funkcjonowania wspólnego rynku i obrazuje efekt kreacji i przesunięcia handlu wywołany utworzeniem strefy preferencyjnego handlu;**

8. Ze względu na posiadany potencjał konkurencyjny, jego jakość i efektywność wykorzystania dominującą rolę w handlu zagranicznym produktami rolno-spożywczymi UE odgrywają stare państwa członkowskie Wspólnoty, które realizują około 90% łącznych obrotów tą grupą asortymentową. **Wyższy potencjał techniczny gospodarstw rolnych państw UE-15 daje tym krajom przewagę komparatywną przede wszystkim w zakresie kapitałochłonnych i uzależnionych od postępu technicznego kierunków produkcji. Rolnictwo krajów Europy Środkowo-Wschodniej, z uwagi na zazwyczaj duże zasoby taniej siły roboczej, ma natomiast przewagę w pracochłonnych kierunkach produkcji, co jest zgodne z zasadą teorii obfitości zasobów Heckschera-Ohlina-Samuelsona.** Można też zauważyć, że państwa strefy klimatu umiarkowanego wyższe przewagi komparatywne generują zwykle w handlu produktami pochodzenia zwierzęcego, podczas gdy kraje zlokalizowane w basenie Morza Śródziemnego częściej podejmują specjalizację i czerpią korzyści z eksportu artykułów roślinnych. Można zatem stwierdzić, że **klasyczne, neoklasyczne i neoczynnikowe teorie wymiany międzynarodowej, mimo wielu uproszczeń, dość dobrze wyjaśniają prawidłowości w kształtowaniu się kierunków i struktury obrotów rolnych, a ponadto pozwalają analizować model wymiany między krajami uprzemysłowionymi i surowcowo-rolniczymi, służąc tym samym uzasadnieniu tradycyjnego układu międzynarodowego podziału pracy.** Uwzględniając jednak fakt, że zwiększa się znaczenie handlu artykułami przetworzonymi, a więc zróżnicowanymi, kosztem wymiany surowców rolnych, jak również, że jest on zdominowany przez niewielką liczbę krajów, a realizowany pomiędzy państwami rozwiniętymi ma w dużej mierze charakter wewnątrzgałęziowy, należy podkreślić, że **coraz**

większego znaczenia nabierają w odniesieniu do sektora rolno-spożywczego także nowe teorie rozwoju wymiany handlowej. Wśród nich należy wymienić:

- **teorie neoczynnikowe** – koncentrujące się na zmianach wyposażenia w czynniki produkcji i efektywności wytwarzania w poszczególnych krajach oraz pomiędzy nimi,
- **teorie neotechnologiczne** – ujmujące takie determinanty wymiany, jak możliwość osiągnięcia korzyści skali produkcji i zbytu czy postęp techniczny wpływający na stopień dywersyfikacji produktów i jego zróżnicowanie w przekroju międzynarodowym,
- **teorie popytowo-podażowe** – eksponujące nie tylko znaczenie uwarunkowań podażowych, ale również czynników determinujących kształtowanie się wielkości i struktury popytu w wymianie międzynarodowej, w tym m.in. wzrostu dochodów *per capita*, stopnia zróżnicowania produktów oraz substytucyjności i komplementarności ofert eksportowych uczestników wymiany międzynarodowej.

9. **Szczególną rolę w kształtowaniu międzynarodowej zdolności konkurencyjnej sektora rolno-spożywczego pełni międzynarodowa polityka ekonomiczna,** przejawiająca się między innymi w tendencjach protekcjonistycznych lub dążeniu do liberalizowania wymiany handlowej. Na podstawie wykonanych analiz symulacyjnych *ex ante* można przypuszczać, że **obniżenie poziomu ochrony celnej rynku UE może spowodować wzrost importu artykułów rolno-żywnościowych, a redukcja subsydiów eksportowych – wywołać spadek opłacalności eksportu na rynki o niskich cenach.** Oznaczałoby to utratę części rynku przez producentów artykułów rolnych i żywnościowych z UE na rzecz dostawców z krajów o niższych kosztach wytwarzania, zlokalizowanych głównie w regionie Ameryki Łacińskiej i Południowej, Australii i Oceanii oraz Europy Wschodniej (poza granicami UE), a w konsekwencji osłabienie ich pozycji konkurencyjnej w handlu regionalnym i światowym. Do newralgicznych i najbardziej narażonych na rosnącą w warunkach postępujących procesów liberalizacyjnych presję konkurencyjną branż przetwórstwa rolno-spożywczego należy zaliczyć przemysł cukrowniczy, owocowo-warzywny, mleczarski i mięsny. Uwalnianiu wymiany handlowej może również towarzyszyć spadek produkcji wewnętrznej, obniżenie poziomu cen płaconych przez konsumentów i cen rynkowych, a w konsekwencji wzrost popytu na podstawowe artykuły rolno-żywnościowe. Można sądzić, że wszystkie te zmiany w największym stopniu

ujawniłyby się już w pierwszym okresie po wprowadzeniu zakładanych reform polityki handlowej. Ponadto, spadek produkcji artykułów rolno-spożywczych, wywołany wzrostem importu, przy jednoczesnym zwiększeniu popytu na nie, wynikającym ze spadku cen, może się przyczynić do ograniczenia wartości eksportu, pozbawionego wsparcia finansowego w warunkach liberalizacji handlu rolnego. Analizując procesy zachodzące we współczesnej gospodarce światowej można zauważyć, że poza tradycyjnymi partnerami w negocjacjach WTO coraz większą rolę na rynkach międzynarodowych odgrywają takie podmioty, jak korporacje transnarodowe i międzynarodowe sieci handlowe. Można zatem uznać, że podmiotami kreującymi zagraniczną i międzynarodową politykę ekonomiczną mogą być nie tylko państwa, ale także wielonarodowe przedsiębiorstwa, posiadające niejednokrotnie potencjał ekonomiczny większy od wielu państw. Oznacza to, że **obroty handlowe w skali międzynarodowej pozostają pod wpływem dwóch zjawisk – regionalnej integracji gospodarczej i globalizacji – i również w przyszłości mogą być kształtowane jako wypadkowa dwóch wyraźnie ząbiebiających się tendencji, tj. regionalizmu i multilateralizmu.**

Płynące z przeprowadzonych badań wnioski pozwalają **pozytywnie zweryfikować wysuniętą hipotezę badawczą** podkreślającą znaczenie zarówno czynników wewnętrznych, jak i zewnętrznych – zależnych i niezależnych od danego państwa – w kształtowaniu międzynarodowej zdolności konkurencyjnej sektora rolno-spożywczego.

Wkład prezentowanej pracy w rozwój nauk ekonomicznych można odnaleźć zarówno w **sferze teorii ekonomii, jak i metodologii prowadzenia badań konkurencyjności międzynarodowej.** Nawiązując do teorii wymiany międzynarodowej, na gruncie której często definiuje się konkurencyjność międzynarodową, przyjmuje się, że wolumen i struktura – tak asortymentowa, jak i geograficzna – obrotów rolnych kształtuje się między innymi pod wpływem wyposażenia poszczególnych krajów w zasoby czynników produkcji. Wobec powyższego można założyć, że klasyczne i neoklasyczne teorie wymiany międzynarodowej, w tym zwłaszcza teoria obfitości zasobów Heckschera-Ohlina-Samuclsona, są użyteczne w objaśnianiu prawidłowości rządzących handlem rolnym. Jej podstawowym mankamentem jest jednak to, że pozwala ona analizować jedynie strumienie wymiany handlowej towarzyszące tradycyjnemu międzynarodowemu podziałowi pracy i biegnące między krajami uprzemysłowionymi i surowcowo-rolniczymi, podczas gdy współczesny handel rolny realizowany jest coraz częściej przez państwa o zbliżonym poziomie rozwoju gospodarczego i potencjale produkcyjnym. Ponadto, powszechnym przedmiotem wymiany są nie tyle

homogeniczne surowce, co produkty przetworzone i zróżnicowane. W tym kontekście, teoremat Heckschera-Ohlina-Samuelsona oraz bazujące na nim neoczynnikowe teorie wymiany międzynarodowej – aby mogły w pełni służyć badaniom międzynarodowych obrotów rolnych – wymagają rozwinięcia i uzupełnienia. **Prezentowane w książce rozważania wpisują się w nurt współczesnej teorii handlu międzynarodowego**, są próbą jej wzbogacenia i wskazania obecnie najistotniejszych przesłanek korzystnej specjalizacji międzynarodowej w sektorze rolno-spożywczym. W pracy podjęto się również **systematyzacji i próby poszerzenia teorii konkurencyjności międzynarodowej** w zakresie podstawowych kategorii pojęciowych, determinantów oraz metod pomiaru konkurencyjności *ex post* i *ex ante*, użytecznych w analizie sektora rolno-żywnościowego. Dokonano ich egzemplifikacji na przykładzie sektora rolno-spożywczego krajów UE.

Należy podkreślić, że w **dostępnych publikacjach** szeroko traktuje się aspekty wymiany i konkurencyjności międzynarodowej, ale **brakuje** wśród nich **kompleksowego i aktualnego ujęcia problematyki międzynarodowych relacji handlowych sektora rolno-żywnościowego krajów UE**. Pod tym względem **książka uzupełnia dotychczasowy dorobek nauk ekonomicznych i służy celom poznawczym**. Poza tym, **podjęte badania realizują cele metodyczne i utylitarne**. Opracowane **podejście metodyczne, polegające na łącznym zastosowaniu w badaniach konkurencyjności mierników *ex post* i *ex ante*, w tym zaadaptowanego modelu równowagi ogólnej *Global Trade Analysis Project*, pozwoliło bowiem nie tylko na pomiar potencjału konkurencyjnego oraz wyników konkurowania *ex post*, ale także na zidentyfikowanie potencjalnej konkurencyjności sektora rolno-spożywczego krajów UE w przyszłości, co umożliwia sformułowanie rekomendacji dla polityki gospodarczej**, mających na celu dostosowanie struktury asortymentowej produkcji i wymiany handlowej do zmieniających się warunków konkurencji. Wyniki zrealizowanych badań mogą być wykorzystane przy ocenie Wspólnej Polityki Rolnej i Handlowej UE, a przez to stwarzać przesłanki do ewentualnej korekty tych polityk przez ich kreatorów oraz stanowić punkt odniesienia dla polskich przedstawicieli w instytucjach międzynarodowych, takich jak Komisja Europejska, WTO czy OECD. W ten sposób proponowane rozwiązanie metodyczne przyczynia się do wypełnienia luki informacyjnej w metodyce i praktyce prowadzenia badań konkurencyjności. Warto przy tym zaznaczyć, że zaprojektowane i zrealizowane badania opierały się na oryginalnej i nie stosowanej wcześniej agregacji modelu GTAP oraz scenariuszach symulacji, dostosowujących model do potrzeb analizy polskiego i unijnego sektora rolno-spożywczego.

Należy zwrócić uwagę, że w krajowej literaturze przedmiotu stosunkowo nieliczne są jeszcze publikacje poświęcone metodom *ex ante*, w tym pozycje omawiające wyniki badań przeprowadzonych z wykorzystaniem modelu *Global Trade Analysis Project*. W tym kontekście istotne jest, że zaawansowane matematyczne modele równowagi ogólnej są powszechnie wykorzystywane przez wiodące ośrodki badawcze i naukowe na świecie, np. Purdue University (USA), Monash University (Australia), University of California w Berkeley (USA), University of California w Davis (USA) czy Humboldt Universität zu Berlin (Niemcy) oraz organizacje międzynarodowe, takie jak m.in. Organizację Narodów Zjednoczonych ds. Rolnictwa i Wyżywienia, Światową Organizację Handlu, czy Bank Światowy, co stanowi potwierdzenie zarówno walorów naukowych, jak i innowacyjnych badań prowadzonych przy ich użyciu. Wiedzę i kwalifikacje metodyczne, pozwalające na przeprowadzenie tak zaprojektowanych badań, pozyskałam m.in. dzięki współpracy z wymienionymi ośrodkami badawczymi, przebywając na średnio- i długoterminowych **stażach naukowych w Humboldt Universität zu Berlin (2004 rok), University of California w Berkeley (2009 rok) i University of California w Davis (stypendium Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta, 2011 rok) oraz uczestnicząc w szkoleniach organizowanych przez Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk, przy współpracy z Monash University (2009 rok)**. Umiejętności analityczne systematycznie doskonaliłam także przez stałe uczestnictwo w międzynarodowej sieci badawczej *Global Trade Analysis Project*. Dowodem zainteresowania prowadzonymi pracami nie tylko w środowisku akademickim, ale i wśród praktyków gospodarczych są liczne ekspertyzy wykonywane przeze mnie cyklicznie na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

5.1. Publikacje naukowe

Pracę naukową rozpoczęłam w 2003 roku, kiedy podjęłam studia doktoranckie w Akademii Rolniczej w Poznaniu (obecnie Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu). Po trzech latach ich trwania obroniłam rozprawę doktorską i zostałam zatrudniona na stanowisku asystenta, a następnie adiunkta w Katedrze Ekonomii i Polityki Gospodarczej w Agrobiznesie Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. **Na mój dorobek naukowy składają się łącznie 83 pozycje, w tym (tabela 1):**

- 5 monografii naukowych,

- 62 oryginalne artykuły naukowe, w tym 2 artykuły w języku niemieckim w czasopismach posiadających współczynnik wpływu Impact Factor (IF) i znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JCR) oraz 14 artykułów w języku angielskim,
- 6 rozdziałów w monografiach,
- 4 rozdziały w podręczniku,
- 6 ekspertyz.

Moje artykuły naukowe były publikowane między innymi w **takich czasopismach**, jak:

- Berichte über Landwirtschaft (Impact Factor 0,107),
- Zagadnienia Ekonomiki Rolnej,
- Wieś i Rolnictwo,
- Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu,
- Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu,
- Prace i Materiały Instytutu Handlu Zagranicznego Uniwersytetu Gdańskiego,
- Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny,
- Zeszyty Naukowe SGGW „Problemy rolnictwa światowego”,
- Roczniki Ekonomii Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (dawniej Roczniki Nauk Rolniczych – Seria G),
- Roczniki Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu.

Tabela 1. Wykaz dorobku naukowego dr Karoliny Pawlak w latach 2004-2013

Kategoria	Przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora	Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora
Monografie naukowe	-	5
Artykuły naukowe, w tym:	15	47
w czasopismach posiadających współczynnik wpływu Impact Factor (IF) i znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JCR)	-	2
w czasopismach nieposiadających współczynnika wpływu Impact Factor, w tym:	15	45
- w języku polskim	13	33
- w języku angielskim	2	12
Rozdziały w monografiach	2	4
Rozdziały w podręcznikach	-	4
Ekspertyzy	1	5
Ogółem	18	65

Podjęmowane przeze mnie prace badawcze koncentrują się w **dwóch obszarach tematycznych**. Pierwszy z nich dotyczy **problematyki handlu międzynarodowego artykułami rolno-spożywczymi oraz konkurencyjności produktów rolno-spożywczych na rynkach regionalnych i światowych**. Podmiotem realizowanych badań jest przede wszystkim Polska i pozostałe kraje UE, ale w ostatnich latach także USA oraz wybrane regionalne ugrupowania integracyjne. **W ramach podejmowanych badań analizowano:**

- wartość i wolumen obrotów handlowych realizowanych przez państwa UE,
- strukturę geograficzną i towarową wymiany produktami rolno-spożywczymi krajów UE,
- przewagi konkurencyjne *ex post* produktów rolno-spożywczych pochodzących z krajów UE zarówno na Jednolitym Rynku Europejskim, jak i na rynku światowym,
- przewagi konkurencyjne *ex ante* sektora rolno-spożywczego Polski i pozostałych krajów UE w warunkach potencjalnej liberalizacji światowego handlu rolnego na forum WTO (analizy scenariuszowe z wykorzystaniem modelu równowagi ogólnej GTAP),
- potencjał konkurencyjny sektora rolno-spożywczego krajów UE,
- statyczne efekty utworzenia unii celnej w handlu artykułami rolno-spożywczymi państw UE,
- znaczenie handlu produktami rolno-żywnościowymi w wybranych regionalnych ugrupowaniach integracyjnych, w tym w UE,
- model rozwoju handlu rolnego USA.

Wyniki przeprowadzonych badań zaprezentowano m.in. w monografii „Międzynarodowy handel rolny. Teorie, konkurencyjność, scenariusze rozwoju”, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa, ISBN 978-83-208-1946-5, ss. 204 (współautor Walenty Poczta) **oraz następujących artykułach:**

1. Poczta W., **Pawlak K.** (2011): Potenzielle Wettbewerbsfähigkeit und Konkurrenzposition des polnischen Landwirtschaftssektors auf dem Europäischen Binnenmarkt, Berichte über Landwirtschaft, Band 89(1), s. 134-169 (*Impact Factor 0,107*);
2. Poczta W., **Pawlak K.** (2007): *Perspektywy rozwoju handlu produktami mleczarskimi w Polsce i krajach Unii Europejskiej*, Roczniki Nauk Rolniczych, Seria G – Ekonomika Rolnictwa, Tom 93 – Zeszyt 2, Warszawa, ISSN 0080-3715, s. 129-138;

3. **Pawlak K.**, Poczta W. (2008): *Pozycja konkurencyjna polskiego sektora rolno-spożywczego na Jednolitym Rynku Europejskim*, *Więś i Rolnictwo*, Nr 4(141), ISSN 0137-1673, s. 81-102;
4. **Pawlak K.** (2009): *Liberalizacja handlu rolnego w ramach WTO a pozycja konkurencyjna polskiego sektora rolno-spożywczego na Jednolitym Rynku Europejskim*, (w:) *Determinanty i wyzwania gospodarki światowej*, Zeszyty Naukowe nr 126, E. Najlepszy, M. Bartosik-Purgat (red.), Wydawnictwo UE w Poznaniu, Poznań, ISSN 1689-7374, s. 59-73;
5. **Pawlak K.** (2009): *Zdolność konkurencyjna polskiego sektora rolno-spożywczego w handlu wewnątrzspółnotowym*, *Zagadnienia Ekonomiki Rolnej*, Nr 3(320), ISSN 0044-1600, s. 15-32;
6. **Pawlak K.** (2010): *Pozycja konkurencyjna Unii Europejskiej w światowym handlu rolnym*, (w:) *Wyzwania gospodarki globalnej*, H. Treder, K. Żołądkiewicz (red.), *Prace i Materiały Instytutu Handlu Zagranicznego Uniwersytetu Gdańskiego*, Wydawnictwo Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, Sopot, ISSN 1230-6444, s. 50-62;
7. **Pawlak K.** (2010): *Competitiveness of chief producers of plant raw materials in intra-EU trade*, *Scientific Journal of Warsaw University of Life Sciences – SGGW Problems of world agriculture*, Volume 10(XXV) number 3, Wydawnictwo SGGW, Warszawa, ISSN 2081-6960, s. 69-78;
8. **Pawlak K.** (2010): *The importance of East Asian countries for the trade in agri-food products made in the European Union*, (w:) *Asia-Europe. Partnership or Rivalry?*, *Research Papers of Wrocław University of Economics* No. 126, B. Skulska (red.), Wydawnictwo UE we Wrocławiu, ISSN 1899-3192, s. 229-243;
9. **Pawlak K.** (2011): *Rozwój handlu zagranicznego produktami rolnymi USA*, *Zagadnienia Ekonomiki Rolnej*, Nr 3(328), ISSN 0044-1600, s. 116-133.

Drugi obszar badawczy związany jest z problematyką bezpieczeństwa żywnościowego w skali europejskiej i globalnej. Ważniejsze publikacje z tego zakresu tematycznego to:

1. Poczta W., **Pawlak K.** (2005): *Typologia wzorców konsumpcji podstawowych artykułów żywnościowych w krajach Unii Europejskiej*, *Roczniki Naukowe SERiA*, Tom VII Zeszyt 8, Warszawa-Poznań, ISSN 1508-3535, s. 195-203;
2. Dec M., **Pawlak K.**, Poczta W. (2008): *Determinanty sytuacji wyżywieniowej ludności świata*, *Więś i Rolnictwo*, Nr 2(139), ISSN 0137-1673, s. 9-25;

3. Poczta W., **Pawlak K.**, Dec M. (2008): *Globalny problem żywnościowy – typologia krajów według stopnia niedożywienia*, Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny, Rok LXX – zeszyt 4, ISSN 0035-9629, s. 191-204;
4. **Pawlak K.** (2011): *Bezpieczeństwo żywnościowe gospodarstw domowych w USA*, Wieś i Rolnictwo, nr 3(152), ISSN 0137-1673, s.67-83;
5. **Pawlak K.** (2012): *Bezpieczeństwo żywnościowe w krajach Unii Europejskiej*, Zeszyty Naukowe SGGW w Warszawie, seria Ekonomika i Organizacja Gospodarki Żywnościowej, nr 98, ISSN 2081-6979, s. 39-52.

Sumaryczny *Impact Factor* moich publikacji naukowych według listy Journal Citation Reports to 0,214. Cytowalność opublikowanego dorobku naukowego zgodnie z bazą Web of Science wynosi 0 (lub 3, biorąc pod uwagę cytowanie prac mojego autorstwa nie ewidencjonowanych w bazie Web of Science przez autorów, których prace w tej bazie są ujęte), natomiast według bazy Harzing's Publish or Perish oraz Google Scholar jest to 26 cytowań, przy wartości współczynnika Hirscha 3,0.

5.2. Uczestnictwo w projektach i sieciach badawczych

Prowadzone dotąd badania naukowe w dużej mierze realizowane były w ramach krajowych i międzynarodowych projektów badawczych. **Pełniłam rolę kierownika dwóch projektów badawczych, tj.:**

1. „Badania konkurencyjności międzynarodowej sektora rolno-spożywczego i prognozowanie rozwoju wymiany handlowej z wykorzystaniem modelu równowagi ogólnej Global Trade Analysis Project” – projekt badawczy własny MNiSW nr N N112 039835, kierownik projektu, 2008-2010;
2. „Konkurencyjność sektora rolno-spożywczego krajów Unii Europejskiej (pozycjonowanie i typologie w ujęciu *ex post* i *ex ante*) – wnioski dla Polski” – projekt badawczy NCN z zakresu badań podstawowych SONATA nr 2011/01/D/HS4/03830, kierownik projektu, od 2011 roku.

Ponadto, jako członek zespołu badawczego lub wykonawca projektu uczestniczyłam w następujących projektach:

1. „Structural Change and Transformation in the Agricultural Field, Projekt 9 – Consumer-Orientation in Agricultural Policy within an International Framework” – projekt badawczy realizowany przez Humboldt Universität zu Berlin, wykonawca, 2004-2005;

Pap

2. „Absorbacja środków WPR w Wielkopolsce (na tle tendencji ogólnokrajowych) na przykładzie wybranych instrumentów wsparcia” – interdyscyplinarny projekt badawczy o charakterze międzyuczelnianym nr 51103510, AE-AR Poznań, wykonawca, 2005;
3. „Konkurencyjność polskiego sektora rolno-spożywczego w handlu zagranicznym z Unią Europejską” – badania własne nr 339/R/04/W, AR w Poznaniu, główny wykonawca, 2005-2007;
4. „Problemy rozwoju sektora rolno-żywnościowego i obszarów wiejskich w warunkach akcesji Polski do UE” – badania statutowe nr 04-20, UP w Poznaniu, wykonawca, 2006-2012;
5. VII Program Ramowy w zakresie badań i rozwoju technologicznego „AgFood Trade – New Issues in Agricultural, Food and Bioenergy Trade” – nr umowy AgFood Trade CA 11012008, członek zespołu badawczego, 01.10.2010-31.10.2010 oraz 01.03.2011-30.04.2011;
6. „Wpływ zmian kierunków wykorzystania rzepaku na uczestników polskiego rynku roślin oleistych i produktów ich przetwarzania” – projekt badawczy własny MNiSW nr N N112 395940, wykonawca projektu, od 2011 roku.

Jestem również **członkiem międzynarodowej sieci badawczej *Global Trade Analysis Project***, skupiającej naukowców zajmujących się modelowaniem zjawisk gospodarczych w warunkach równowagi ogólnej w środowisku *Global Trade Analysis Project*.

5.3. Staże i stypendia naukowe, szkolenia

Istotne znaczenie dla mojego rozwoju naukowego miała współpraca z naukowcami z wiodących europejskich i amerykańskich ośrodków naukowych, specjalizujących się w badaniach konkurencyjności międzynarodowej z wykorzystaniem modeli równowagi ogólnej i cząstkowej. Współpracę tę podjęłam już na początku studiów doktoranckich, kiedy w 2004 roku odbyłam **staż naukowy** i uczestniczyłam w badaniach realizowanych przez **Fachgebiet Internationaler Agrarhandel und Entwicklung Uniwersytetu Humboldta w Berlinie**. Zyskałam wtedy podstawowe umiejętności w zakresie modelowania skutków znoszenia utrudnień w handlu z wykorzystaniem modelu *Global Trade Analysis Project*. Umiejętności te doskonaliłam następnie podczas **dwumiesięcznego stażu naukowego w Department of Agricultural & Resource Economics Uniwersytetu Kalifornijskiego w Berkeley (USA)** w

2009 roku. W tym samym roku uczestniczyłam także w **dwóch szkoleniach z zakresu modelowania ekonomicznego**:

- Practical GE Modeling Course with GEMPACK, szkolenie zorganizowane przez Centre of Policy Studies, Monash University oraz IRWiR PAN, Warszawa (11-15.V.2009),
- Summer School "Modeling in rural development policy", szkoła letnia zorganizowana przez Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN, przy współudziale wykładowców z Pennsylvania State University, Leibniz Institute of Agricultural Development in Central and Eastern Europe, Government Institute for Economic Studies in Finland oraz Swedish University of Agricultural Sciences, Warszawa (14-19.IX.2009).

Jednym z najważniejszych wyróżnień dla mojej pracy naukowej było otrzymanie w 2011 roku półrocznego **stypendium Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta**, które odbyłam na **Uniwersytecie Kalifornijskim w Davis, w Department of Agricultural & Resource Economics**, pod opieką prof. Alexa F. McCalla – profesora nauk ekonomicznych, eksperta Banku Światowego do spraw handlu międzynarodowego i światowego bezpieczeństwa żywnościowego. Pobyt ten zaowocował realizacją znacznej części badań, których wyniki prezentuję w rozprawie habilitacyjnej.

5.4. Nagrody za działalność naukową

W latach 2006-2012 byłam **sześciokrotnie nagradzana za osiągnięcia naukowe przez JM Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu oraz JM Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu**. Uzyskane nagrody to:

1. Nagroda zespołowa II stopnia JM Rektora Akademii Ekonomicznej w Poznaniu za zrealizowany w 2005 roku interdyscyplinarny projekt badawczy o charakterze międzyuczelnianym AE-AR, zakończony publikacją monografii pt.: „Wsparcie finansowe sektora rolno-żywnościowego w Polsce i Wielkopolsce z krajowych i unijnych środków budżetowych”, 2006;
2. Nagroda indywidualna II stopnia JM Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu za wyróżniającą się rozprawę doktorską pt. „Konkurencyjność polskiego sektora rolno-spożywczego w handlu z krajami Unii Europejskiej” (praca uznana za najlepszą pracę doktorską zrealizowaną w 2007 roku w Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu), 2008;

3. Nagroda zespołowa II stopnia JM Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu za opublikowanie monografii pt. „Konkurencyjność polskiego sektora rolno-spożywczego w handlu z krajami Unii Europejskiej” oraz artykułów poświęconych tematyce handlu zagranicznego, konkurencyjności międzynarodowej oraz sytuacji żywnościowej świata, 2009;
4. Nagroda zespołowa I stopnia JM Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu za osiągnięcia naukowe udokumentowane publikacjami, 2010;
5. Nagroda indywidualna III stopnia JM Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu za osiągnięcia naukowe udokumentowane publikacjami, 2011;
6. Nagroda zespołowa I stopnia JM Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu za osiągnięcia naukowe udokumentowane publikacjami, 2012;

5.5. Czynny udział w konferencjach naukowych

W latach 2004-2012 aktywnie uczestniczyłam w **52 krajowych i międzynarodowych konferencjach i seminariach naukowych, na 32 z nich wygłaszając referaty prezentujące wyniki aktualnie realizowanych badań.** Były to:

1. „Wieś, rolnictwo i gospodarka żywnościowa po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej”, konferencja zorganizowana przez IERiGŻ oraz Wyższą Szkołę Ekonomiczną w Warszawie (21.V.2004);
2. Review Seminar on research carried out in Department of Agri-food Economics from Poznan and Department of Farm Management from Hohenheim (24-27.VI.2004); *Wygłoszony referat:* The characteristic of Polish agricultural trade with the European Union (EU-15);
3. „Szanse i zagrożenia rozwoju polskich obszarów wiejskich w rozszerzonej Unii Europejskiej”, konferencja zorganizowana przez WEiOGŻ AR w Szczecinie (2-3.IX.2004); *Wygłoszony referat:* Stan i perspektywy rozwoju polskiego rynku owoców i warzyw wśród krajów wstępujących na rynek Unii Europejskiej;
4. „Wpływ zmian we Wspólnej Polityce Rolnej na efektywność gospodarki żywnościowej. Ubezpieczenia w gospodarce żywnościowej”, konferencja zorganizowana przez WEiOGŻ AR w Szczecinie (16-17.IX.2004); *Wygłoszony referat:* Konkurencyjność polskiego sektora rolno-spożywczego w handlu zagranicznym z Unią Europejską;
5. „Polska wieś i gospodarka żywnościowa w Unii Europejskiej – bilans otwarcia”,

- XI Kongres SERiA (22-24.IX.2004); *Wygłoszony referat*: Konkurencyjność eksportu polskich produktów rolno-spożywczych na rynkach Unii Europejskiej (UE-15);
6. 3rd International Conference for Young Researchers, konferencja zorganizowana przez Szent István University, Gödöllő, Hungary (28-29.IX.2004); *Wygłoszony referat*: The characteristic of Polish agricultural trade with the EU-15 (The comparative analysis with the Czech Republic, Slovakia and Hungary);
 7. „Aktualne tendencje w międzynarodowych stosunkach gospodarczych w rolnictwie i gospodarce żywnościowej”, konferencja zorganizowana przez Katedrę Ekonomiki Rolnictwa i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych SGGW (26-27.XI.2004); *Wygłoszony referat*: Charakterystyka handlu zagranicznego artykułami rolno-spożywczymi Polski z Unią Europejską - analiza porównawcza na tle Czech, Słowacji i Węgier;
 8. „Dairy Economics”, seminarium zorganizowane przez Katedrę Ekonomiki Gospodarki Żywnościowej AR w Poznaniu (9.V.2005); *Wygłoszony referat*: Polish foreign trade in dairy products in the aspect of the European integration;
 9. Aktualne problemy rozwojowe polskiego agrobiznesu i terenów wiejskich, konferencja naukowa zorganizowana przez Instytut Nauk Rolniczych w Zamościu (20.VI.2005) oraz X Warsztaty Ekonomistów Rolnych (21-23.VI.2005); *Wygłoszony referat*: Konkurencyjność polskiego sektora rolno-spożywczego w handlu zagranicznym z UE;
 10. „Agrobiznes 2005. Zmiany w agrobiznesie po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej”, konferencja zorganizowana przez Katedrę Ekonomiki i Organizacji Gospodarki Żywnościowej Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu (12-14.VII.2005); *Wygłoszony referat*: Pozycja konkurencyjna Unii Europejskiej na światowym rynku artykułów rolnych;
 11. „Przedsiębiorczość po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Tworzenie warunków sprzyjających racjonalnemu wykorzystaniu potencjału produkcyjnego Zasobu Skarbu Państwa”, konferencja zorganizowana przez WEiOGŻ AR w Szczecinie (8-9.IX.2005); *Wygłoszony referat*: Zmiany w polskim handlu zagranicznym artykułami rolno-żywnościowymi w warunkach integracji z Unią Europejską;
 12. „Rolnictwo i gospodarka żywnościowa w UE – wyzwania i szanse”, XII Kongres SERiA (21-23.IX.2005); *Wygłoszony referat*: Sytuacja konkurencyjna na

- światowym rynku olejów roślinnych w latach 1961-2003;
13. „Konsument i konsumpcja żywności – globalna perspektywa”, konferencja zorganizowana przez Katedrę Ekonomiki Gospodarki Żywnościowej AR w Poznaniu (25-26.XI.2005); *Wygłoszony referat*: Typologia wzorców konsumpcji podstawowych artykułów żywnościowych w krajach Unii Europejskiej;
 14. Development and Application of Advanced Quantitative Method to Ex-ante and Ex-post Evaluations of Rural Development Programmes in the EU (Rozwój i zastosowanie zaawansowanych metod ilościowych do ewaluacji ex-ante i ex post Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich w UE - Advanced Eval), konferencja międzynarodowa zorganizowana przez IRWiR PAN, Warszawa (18.V.2006);
 15. „Agrobiznes 2006. Konkurencja w agrobiznesie – jej uwarunkowania i następstwa”, konferencja zorganizowana przez Katedrę Ekonomiki i Organizacji Gospodarki Żywnościowej Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu (4-6.VII.2006);
 16. „Rynek rolny i żywnościowy w otoczeniu krajowym i międzynarodowym”, XIII Kongres SERiA (13-16.IX.2006);
 17. „Rolnictwo i gospodarka żywnościowa Polski w ramach Unii Europejskiej”, konferencja zorganizowana przez Katedrę Ekonomiki Rolnictwa i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych, Wydział Ekonomiczno-Rolniczy SGGW w Warszawie (17.XI.2006); *Wygłoszony referat*: Konkurencyjność polskich produktów rolno-spożywczych w handlu wewnątrzspółnotowym;
 18. „Challenges for Polish agri-food sector and rural areas”, seminarium zorganizowane przez Katedrę Ekonomiki Gospodarki Żywnościowej AR w Poznaniu (21.V.2007); *Wygłoszony referat*: Changes in Polish foreign trade in agri-food products under accession to the European Union;
 19. „Perspektywy rolniczej Polski w Unii Europejskiej”, XIV Kongres SERiA (18-21.IX.2007); *Wygłoszony referat*: Perspektywy polskich gospodarstw rolnych w Europejskim Modelu Rolnictwa;
 20. „Rolnictwo i gospodarka żywnościowa Polski w ramach Unii Europejskiej”, konferencja zorganizowana przez Katedrę Ekonomiki Rolnictwa i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych, Wydział Ekonomiczno-Rolniczy SGGW w Warszawie (16.XI.2007); *Wygłoszony referat*: Perspektywy rozwoju polskiego handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi;
 21. VIII Kongres Ekonomistów Polskich „Polska w gospodarce światowej – szanse i

- zagrożenia rozwoju”, kongres zorganizowany przez Polskie Towarzystwo Ekonomiczne (29-30.XI.2007);
22. „Ekonomiczne, ekologiczne i etyczne uwarunkowania rozwoju produkcji i przetwórstwa mleka”, konferencja zorganizowana przez Katedrę Ekonomiki i Organizacji Gospodarstw Rolniczych, Wydział Ekonomiczno-Rolniczy SGGW w Warszawie (30.XI.2007); *Referat*: Perspektywy rozwoju handlu produktami mleczarskimi w Polsce i krajach Unii Europejskiej;
23. „Paradygmaty rozwoju rolnictwa. Polskie dylematy”, seminarium zorganizowane przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB (7.XII.2007);
24. „Ekonomiczne i społeczne uwarunkowania rozwoju polskiej gospodarki żywnościowej po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej”, konferencja zorganizowana przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB, Pułtusk (12-14.XII.2007);
25. „Ocena stanu polskiej gospodarki żywnościowej po wejściu Polski do UE”, seminarium zorganizowane przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB (20.VI.2008);
26. „Konkurencyjność w agrobiznesie”, XV Kongres SERiA (8-10.IX.2008); *Wygłoszony referat*: Konkurencyjność polskiego sektora rolno-spożywczego na Jednolitym Rynku Europejskim w warunkach liberalizacji światowego handlu rolnego;
27. „Rolnictwo i gospodarka żywnościowa Polski w ramach Unii Europejskiej”, konferencja zorganizowana przez Katedrę Ekonomiki Rolnictwa i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych, Wydział Nauk Ekonomicznych SGGW w Warszawie (24.X.2008); *Wygłoszone referaty*: Perspektywy rozwoju handlu zagranicznego produktami mięsnymi w Polsce i Unii Europejskiej *oraz* Sytuacja finansowa gospodarstw rolnych krajów UE sklasyfikowanych według ich wyników produkcyjno-ekonomicznych;
28. „Rola polityk wspólnotowych w ekonomiczno-społecznym rozwoju Polski i umacnianiu integracji europejskiej”, konferencja zorganizowana przez Katedrę Polityki Agrarnej i Marketingu, Wydział Nauk Ekonomicznych SGGW w Warszawie (13-14.XI.2008); *Wygłoszony referat*: Stanowisko UE na forum WTO a możliwości rozwoju handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi w Polsce i krajach UE;

29. „Rozwój sektora rolno-spożywczego w Polsce na tle tendencji światowych”, konferencja zorganizowana przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB, Pułtusk (8-10.XII.2008);
30. „Polska wizja Wspólnej Polityki Rolnej po 2013 roku”, konferencja zorganizowana przez Departament Programowania i Analiz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa (26.I.2009);
31. „Wykorzystanie modelowania ekonomicznego w ocenie wpływu interwencji podejmowanych w ramach Wspólnej Polityki rolnej na rozwój obszarów wiejskich oraz rozwój polskiego rolnictwa”, seminarium zorganizowane przez Departament Programowania i Analiz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa (12.II.2009); *Wygłoszony referat: Zastosowanie modelu równowagi ogólnej GTAP w analizach wpływu negocjacji WTO na kształt WPR i rolnictwo w Polsce;*
32. „Zmiany produkcji i cen sektora rolno-spożywczego: modelowanie, symulacje i prognozowanie z wykorzystaniem modelu równowagi cząstkowej AGMEMOD”, seminarium zorganizowane przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB (6.III.2009);
33. Spotkanie grupy roboczej ds. rozwoju obszarów wiejskich, powołanej w celu wypracowania wkładu do stanowiska Rządu w sprawie przyszłości WPR po 2013 roku, MRIRW, Warszawa (13.III.2009);
34. Spotkanie grupy roboczej ds. wspólnej organizacji rynków rolnych, powołanej w celu wypracowania wkładu do stanowiska Rządu w sprawie przyszłości WPR po 2013 roku, MRIRW, Warszawa (27.III.2009); *Wygłoszony referat: Liberalizacja światowego handlu rolnego a możliwości rozwoju polskiego handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi – zastosowanie modelu równowagi ogólnej GTAP;*
35. “Global Challenges and Policies of the European Union – Consequences for the New Member States”, konferencja zorganizowana przez Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu i Vilnius University, Wrocław (25-26.IX.2009); *Wygłoszony referat: The liberalisation of agricultural trade as part of the WTO vs the possibilities of development of the Polish foreign trade in agri-food products;*
36. „Handel i finanse międzynarodowe w warunkach globalizacji”, konferencja zorganizowana przez Katedrę Handlu Międzynarodowego, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Poznań (28-29.IX.2009); *Wygłoszony referat: Liberalizacja handlu rolnego w ramach WTO a pozycja konkurencyjna polskiego*

- sektora rolno-spożywczego na Jednolitym Rynku Europejskim;
37. „Rola Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju OECD w zakresie polityki rolnej i jej reform – ze szczególnym uwzględnieniem WPR”, międzynarodowe seminarium zorganizowane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa (10-11.V.2010);
 38. „Wyzwania gospodarki globalnej”, konferencja zorganizowana przez Instytut Handlu Zagranicznego Uniwersytetu Gdańskiego, Sopot (27-28.V.2010); *Wygłoszony referat: Pozycja konkurencyjna Unii Europejskiej w światowym handlu rolnym;*
 39. „Determinanty rozwoju agrobiznesu”, XVII Kongres SERiA (7-9.IX.2010); *Wygłoszony referat: The competitive position of the Polish agri-food sector on the World market;*
 40. „Agroekonomia w warunkach rynkowych – problemy i wyzwania”, konferencja zorganizowana przez Katedrę Makroekonomii i Gospodarki Żywnościowej, Wydział Ekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu (28.IX.2010);
 41. „Rolnictwo i gospodarka żywnościowa w ramach Unii Europejskiej”, konferencja zorganizowana przez Katedrę Ekonomiki Rolnictwa i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych, Wydział Nauk Ekonomicznych SGGW w Warszawie (15.X.2010); *Wygłoszony referat: Competitiveness of chief producers of plant raw materials in intra-EU trade;*
 42. „Asia-Europe. Partnership or Rivalry?”, konferencja zorganizowana przez Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Wrocław (22.XI.2010);
 43. „Field Experiments in Agricultural and Resource Economics”, wykład prof. Johna Lista zorganizowany przez Giannini Foundation of Agricultural Economics, University of California, Berkeley (5.V.2011);
 44. „Polityka i strategie rozwoju agrobiznesu i obszarów wiejskich”, XVIII Kongres SERiA (7-9.IX.2011); *Wygłoszony referat: The static effects of customs union in agri-food trade of the New Member States of the European Union;*
 45. „Rolnictwo i gospodarka żywnościowa w ramach Unii Europejskiej”, konferencja zorganizowana przez Katedrę Ekonomiki Rolnictwa i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych, Wydział Nauk Ekonomicznych SGGW w Warszawie (21.X.2011); *Wygłoszony referat: The evolution of the agricultural protectionism and its measures;*
 46. „Konkurencyjność gospodarki żywnościowej w warunkach globalizacji i integracji

- europiejskiej”, konferencja zorganizowana przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB, Pułtusk (5-7.XII.2011);
47. „Editors’ Panel of Leading International Journals”, konferencja zorganizowana przez Wydział Nauk Ekonomicznych SGGW w Warszawie (21.V.2012);
 48. „Propozycje rozwiązań WPR 2013+ a konkurencyjność gospodarki żywnościowej i obszarów wiejskich”, konferencja zorganizowana przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB, Kazimierz Dolny (18-20.VI.2012);
 49. „Globalne problemy rolnictwa i gospodarki żywnościowej”, konferencja zorganizowana przez Katedrę Ekonomiki Rolnictwa i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych, Wydział Nauk Ekonomicznych SGGW w Warszawie (19.X.2012); *Wygłoszony referat:* Importance and competitive advantage of the European Union countries in trade in agri-food products;
 50. „Procesy internacjonalizacji w gospodarce światowej”, konferencja zorganizowana przez Katedrę Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych, Wydział Ekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach (23.X.2012); *Wygłoszony referat:* Znaczenie handlu produktami rolno-żywnościowymi w wybranych regionalnych ugrupowaniach integracyjnych;
 51. „Gospodarka żywnościowa jako sektor gospodarki narodowej”, konferencja zorganizowana przez Katedrę Ekonomii i Polityki Gospodarczej, Wydział Nauk Ekonomicznych SGGW w Warszawie (6.XII.2012); *Wygłoszony referat:* Bezpieczeństwo żywnościowe w krajach Unii Europejskiej;
 52. „Ekonomiczne, społeczne i instytucjonalne czynniki wzrostu w sektorze rolno-spożywczym w Europie”, konferencja zorganizowana przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB, Ciechocinek (10-12.XII.2012).

Ponadto, kilka referatów, których byłam współautorką zostało wygłoszonych przez pozostałych współautorów na krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych, w tym m.in. na **28 Światowym Kongresie Ekonomistów Rolnictwa, który odbył się w dniach 18-24.08.2012, w Foz Do Iguacu w Brazylii.**

Byłam również **członkiem komitetu organizacyjnego trzech seminariów i konferencji międzynarodowych:**

1. Review Seminar on research carried out in Department of Agri-food Economics from Poznan and Department of Farm Management from Hohenheim, 24-27.VI.2004, Poznań;

2. „Dairy Economics”, seminarium zorganizowane przez Katedrę Ekonomiki Gospodarki Żywnościowej Akademii Rolniczej w Poznaniu, 9.V.2005, Poznań;
3. XIII Kongres Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu, 13-16.IX.2006, Poznań.

5.6. Pozostała działalność

Poza syntetycznie zaprezentowaną w autoreferacie działalnością naukową, realizuję **zajęcia dydaktyczne** – ćwiczenia oraz wykłady – z przedmiotów: *międzynarodowe stosunki gospodarcze, ekonomia międzynarodowa, podstawy handlu zagranicznego, konkurencyjność międzynarodowa, biznes międzynarodowy, międzynarodowe organizacje finansowe oraz finansowanie i rozliczenia transakcji międzynarodowych* na kierunkach Ekonomia, Finanse i rachunkowość oraz Polityka społeczna na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, na Wydziale Ekonomiczno-Społecznym Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Prowadzę również **zajęcia na studiach podyplomowych, seminaria dyplomowe**, a także jestem promotorem i recenzentem prac licencjackich i magisterskich realizowanych w Katedrze Ekonomii i Polityki Gospodarczej w Agrobiznesie Uniwersytetu. W latach 2008-2012 byłam **promotorem 9 prac magisterskich, 21 prac licencjackich oraz recenzentem 15 prac licencjackich**. W latach 2012-2013 **zrecenzowałam również 12 publikacji w czasopismach międzynarodowych (1 artykuł) i krajowych (11 artykułów)**.

Ponadto, angażuję się w **działalność organizacyjną**. Najistotniejsze funkcje pełnione w ramach tej działalności to:

1. Sekretarz komitetu redakcyjnego kwartalnika Journal of Agribusiness and Rural Development (zgodnie z częścią B wykazu czasopism naukowych MNiSW – 7 punktów), 2007-2010;
2. Członek Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej, Wydział Ekonomiczno-Społeczny Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, 2008-2012;
3. Członek Rady Wydziału Ekonomiczno-Społecznego Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu na kadencję 2008-2012; członek Wydziałowej Komisji ds. Studiów; członek Wydziałowej Komisji ds. Kadr Naukowych;
4. Członek zespołu ds. promocji studiów na Wydziale Ekonomiczno-Społecznym Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, od 2012 roku;

5. Członek zespołu ds. jakości kształcenia na kierunku Ekonomia na Wydziale Ekonomiczno-Społecznym Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, od 2012 roku;
6. Pełnomocnik Dziekana Wydziału Ekonomiczno-Społecznego Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu ds. współpracy z zagranicą, od 2012 roku.

Karolina Pawlak